EUROOPAN
KOMISSIO

Bryssel 8.7.2021
COM(2021) 358 final

KOMISSION KERTOMUS EUROOPAN PARLAMENTILLE JA NEUVOSTOLLE

kulttuuriesineiden tullialueelle siirtämisestä ja tuonnista 17 päivänä huhtikuuta 2019 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2019/880 14 artiklan 3 kohdan mukaisesti

Sisällysluettelo

1. JOHDANTO 3
2. TAVOITTEET 4
3. HANKKEEN RAKENNE JA SUUNNITTELUN LÄHESTYMISTAPA 4
4. EDISTYMISKATSAUS 5
Täytäntöönpanosäännösten hyväksyminen 5
Hankkeen kehittäminen – työskentely hankeryhmän kanssa 7
Käsitteellinen suunnittelu – toimintamalli 8
Hankkeen määrittely – kehittämisasiakirja 8
5. VIIVÄSTYMISRISKIT 8
6. PÄÄTELMÄT 9
Liite I: Monivuotinen strategiasuunnittelu 10
Liite II: Hankkeen päävaiheet ja kriittisten välitavoitteiden aikataulu 12

SANASTO

Toimintamalli	Asiakirja, jossa esitetään tietotekniikkahankkeen perustelut ja määritetään rahoitustarpeet.
Kehittämisasiakirja	Kehittämisasiakirjassa tarkennetaan toimintamallia koskevassa asiakirjassa tehtyjä oletuksia. Siinä kirjataan järjestelmän omistajan / järjestelmän toimittajan kumppanuus ja käsitys järjestelmästä kirjoittamishetkellä.
ICG-järjestelmä	Kulttuuriesineiden tuontia koskeva keskitetty sähköinen järjestelmä
TRACES-järjestelmä	Yhdennetty eläinlääkinnällinen tietojärjestelmä – Euroopan komission terveys- ja kasvinsuojelusertifioinnin monikielinen verkkoalusta
EU CSW-CERTEX -järjestelmä	EU:n tullialan keskitetyn asiointipisteen todistustenvaihtojärjestelmä
Monivuotinen rahoituskehys	EU:n pitkän aikavälin talousarvio vuosiksi 2021–2027

1. JOHDANTO

Kulttuuriesineiden tullialueelle siirtämisestä ja tuonnista 17 päivänä huhtikuuta 2019 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2019/880[1], jäljempänä 'asetus', tarkoituksena on estää kulttuuriesineiden laiton kauppa erityisesti silloin, kun se edistää terroristisen toiminnan rahoittamista, ja kieltää kolmansista maista laittomasti vietyjen kulttuuriesineiden tuonti unionin tullialueelle.

Tällä asetuksella säädetään tiettyjen erityisen uhanalaiseksi katsottujen kulttuuriesineiden tuontiin vaadittavista tuontiluvista ja vähemmän uhanalaiseksi katsottujen kulttuuriesineiden tuojien vakuutuksista ja varmistetaan, että niihin sovelletaan yhtenäistä valvontaa unioniin tuonnin yhteydessä. Tietyt erityisiin käyttötarkoituksiin (koulutus, tiede tai tutkimus) tarkoitetut kulttuuriesineet on vapautettu näistä asiakirjavaatimuksista.

Maahantuojien velvollisuus hankkia tuontilupa tai laatia ja toimittaa tuojan vakuutus tullille alkaa vasta siitä hetkestä, kun keskitetty sähköinen järjestelmä (ICG-järjestelmä) otetaan käyttöön. Komissio kehittää ICG-järjestelmän 28 päivään kesäkuuta 2025 mennessä.

Järjestelmä ei toimi vain välineenä, jolla toimijat voivat hoitaa muodollisuudet, vaan myös tietojen tallentamisen ja tietojenvaihdon välineenä asetuksen täytäntöönpanosta vastaavien jäsenvaltioiden hallintojen (tulli- ja kulttuuriviranomaiset) välillä.

ICG-järjestelmän kehittäminen ja toiminta liittyy myös tiiviisti komission toiseen suureen tullialan aloitteeseen: EU:n keskitetyn asiointipisteen todistustenvaihtojärjestelmään EU-CSW CERTEXiin ("EU Single Window Certificate Exchange System")[2].

EU-CSW CERTEX - järjestelmällä yhdistetään unionin muita kuin tullimuodollisuuksia koskevat EU:n keskitetyt järjestelmät kansallisiin tullijärjestelmiin, jotta voidaan vaihtaa digitaalisesti liiteasiakirjoja, valvonnan tuloksia sekä tullimenettelyjen ja muiden kuin tullimenettelyjen tuotoksia.

Euroopan komission on esitettävä Euroopan parlamentille ja neuvostolle kertomus sähköisen järjestelmän perustamisessa saavutetusta edistyksestä asetuksen voimaantulosta alkaen 12 kuukauden välein siihen asti, kunnes ICG-järjestelmä on toiminnassa.

Komissio esitti viime vuonna ensimmäisen vuotuisen edistymiskertomuksensa[3]. Kertomuksessa esitettiin toimet, joita komissio on toteuttanut asetuksen voimaantuloa seuraavan ensimmäisen vuoden aikana: a) tarvittavien täytäntöönpanosäännösten hyväksymisen valmistelu ja b) jäsenvaltioiden kuuleminen kulttuuriesineisiin liittyvistä tulliasioista asiantuntijaryhmän sekä kulttuuriesineiden tuontia käsittelevän hankeryhmän kautta. Kertomuksessa tunnistettiin mahdolliseksi riskiksi ICG-järjestelmän toteuttamiselle asetetussa määräajassa epävarmuus, joka liittyy hankkeeseen osoitettuun henkilöstöön ja sen rahoitukseen monivuotisesta rahoituskehyksestä.

Tämä toinen vuotuinen edistymiskertomus kattaa heinäkuun 2020 ja kesäkuun 2021 välisen ajan ja siinä esitetään edistyminen tarvittavien täytäntöönpanosäännösten hyväksymisessä ja ICG-hankkeen käsitteellistä suunnittelua koskevan 1. vaiheen toteuttamisessa. Kertomuksen kattavuuden vuoksi ensimmäisessä vuotuisessa edistymiskertomuksessa yksityiskohtaisesti esitetyt tavoitteet, hankkeen rakenne ja suunnittelua koskeva lähestymistapa esitetään lyhyesti

[1] EUVL L 151, 7.6.2019, s. 1–14.
[2] https://ec.europa.eu/taxation_customs/general-information-customs/electronic-customs/eu-single-window-environment-for-customs_en
[3] COM(2020) 342 final.

tässä kertomuksessa. Kertomuksen Päätelmät-osassa esitetään kokonaisarvio edistymisestä ja tunnistetuista viivästymisriskeistä.

2. TAVOITTEET

ICG-järjestelmän on oltava toiminnassa viimeistään 28. kesäkuuta 2025, koska siitä päivästä lähtien kaikkien toimijoiden on pakko hankkia tuontiluvat tai toimittaa tuojan vakuutukset tullille kyseisen sähköisen järjestelmän kautta, jotta he voivat tuoda[4] kulttuuriesineitä unioniin laillisesti.

Asetuksessa asetetaan siis **täytäntöönpanosäännösten hyväksymisen lopulliseksi määräajaksi 28. kesäkuuta 2021. Täytäntöönpanosäännöksillä vahvistetaan sähköisen järjestelmän yksityiskohtaiset säännöt**.

Täytäntöönpanosäännösten ja kehittämisasiakirjan hyväksymisen jälkeen alkaa sähköisen järjestelmän kehitysvaihe. Kolmannessa vaiheessa ICG-järjestelmä yhdistetään EU-CSW CERTEX - järjestelmään, jotta jäsenvaltioiden tullijärjestelmät voivat vaihtaa asiakirjoja keskenään. Samanaikaisesti niiden hallinnoille järjestetään koulutusta, jossa henkilöstöä perehdytetään ICG-järjestelmän operatiivisiin toimintoihin.

Komission tullialaan kohdistuvien muiden toimien ohella kulttuuriesineiden tuontia koskevaa hanketta suunnitellaan myös yksityiskohtaisesti sähköistä tullia koskevan monivuotisen strategisen suunnitelman tarkistuksen yhteydessä vuonna 2019[5] (MASP-C rev. 2019). Tämän kertomuksen liitteessä I on ote kulttuuriesineiden tuomista koskevan hankkeen MASP-C rev. 2019 - suunnitelmasta. On huomattava, että hankekuvaus päivitetään MASP-C:n seuraavassa tarkistuksessa hankkeen todellisen edistymisen huomioon ottamiseksi.

Osa kulttuuriesineiden tuontia koskevaa hanketta on myös kehitetty EU:n tullialan yhdennetyn palveluympäristön yhteydessä (MASP-C rev 2019 hankekuvaus 1.13), jonka päätietojärjestelmä on EU CSW-CERTEX. Tämän kertomuksen liitteessä I on ote EU CSW-CERTEX - järjestelmän suunnittelusta MASP-C-suunnitelman hankekuvauksesta 1.13.

3. HANKKEEN RAKENNE JA SUUNNITTELUN LÄHESTYMISTAPA

Kuten ensimmäisessä vuotuisessa edistymiskertomuksessa on jo selitetty, hankkeen rakenne perustuu MASP-C rev. 2019 -suunnitelmassa ja sen liitteissä esiteltyyn menetelmään, johon kuuluvat hallintojärjestelmä[6], EU:n tullin toimintaprosessien mallintamispolitiikka[7] ja tietotekniikkastrategia[8]. Liitteessä II esitetään kattava etenemissuunnitelma, johon sisältyvät hankkeen päävaiheet ja kriittiset välitavoitteet.

Vaikka hanke etenee samanaikaisesti useilla tasoilla, se voidaan jakaa kuvaannollisesti kolmeen vaiheeseen:

Vaihe 1 – käsitteellinen suunnittelu: Ensin laaditaan **toimintamalli**, jossa esitetään hankkeen perustelut ja määritetään rahoitustarpeet. Tämän jälkeen *toimintaprosessien mallintamisen* avulla laaditaan **kehittämisasiakirja**, jossa annetaan yksityiskohtaisempia tietoja hankkeen rakenteesta, kustannuksista, aikataulusta ja riskeistä sekä välitavoitteista, suoritteista ja hankkeen organisoinnista. Näissä asiakirjoissa otetaan huomioon keskustelut ja komission laatima täytäntöönpanosäädöksen sisältö.

[4] Asetuksessa määritellään ”tuonniksi” esineiden asettaminen seuraaviin tullimenettelyihin: luovutus vapaaseen liikkeeseen, varastointi, johon kuuluvat tullivarastointi ja vapaa-alueet, väliaikainen maahantuonti; tietty käyttötarkoitus, kuten sisäinen jalostus.
[5] Ks. https://ec.europa.eu/taxation_customs/general-information-customs/electronic-customs_en
[6] https://ec.europa.eu/taxation_customs/sites/taxation/files/2019_masp_annex3_en.pdf
[7] https://ec.europa.eu/taxation_customs/sites/taxation/files/2019_masp_annex4_en.pdf
[8] https://ec.europa.eu/taxation_customs/sites/taxation/files/2019_masp_annex5_en.pdf

Vaihe 2 – järjestelmän kehittäminen: Täytäntöönpanosäädöksen säännösten sekä käyttäjävaatimusten ja järjestelmän toiminnallisten eritelmien jälkeen laaditaan **tekniset eritelmät**, joissa määritetään tarkemmin järjestelmän rakenne. Näitä teknisiä eritelmiä ovat muun muassa käytettävä arkkitehtuuri, talouden toimijoiden toimittamat sanomat, muiden järjestelmien kanssa yhteiset rajapinnat, testaussuunnitelmat jne.

Kun järjestelmän suunnittelu on käsitteellisestä näkökulmasta valmis ja taulukossa 1 luetellut välitavoitteiden 1 ja 3 (ks. liite I) tuotokset ovat valmiit, alkaa perusteellisempi työ, jossa otetaan huomioon **sovellusten ja palveluiden eritelmät** ja **järjestelmän tekniset eritelmät** sisältävien asiakirjojen teknisemmät näkökohdat, joissa toimintamalli ja kehittämisasiakirja konkretisoituvat.

Vaihe 3 – käyttöönotto ja toiminta: Lopuksi alkaa varsinainen tietotekniikan kehittämisvaihe (**rakennusvaihe**), ja sitä seuraa **siirtymävaihe**, jossa ICG-järjestelmän varhaiset versiot annetaan eri käyttäjäryhmien käyttöön ja niitä testataan, jotta varmistetaan, että toimijat ja toimivaltaiset viranomaiset osaavat käyttää järjestelmää 28. kesäkuuta 2025 mennessä. Tämän vaiheen jälkeen alkaa kuuden kuukauden seurantajakso, jolloin järjestelmää hienosäädetään vastaamaan mahdollisiin toiminnallisiin tarpeisiin, joita saattaa tulla esiin vasta sen jälkeen, kun tietojärjestelmän käyttö on pakollista. Tässä vaiheessa myös varmistetaan, että järjestelmä toimii moitteettomasti.

On huomattava, että ICG-järjestelmä liitetään jäsenvaltioiden tullihallintoihin EU CSW-CERTEX -järjestelmän kautta 3. maaliskuuta 2025 mennessä Euroopan unionin tullialan yhdennetyn palveluympäristön perustamisesta[9] annetun komission ehdotuksen jälkeen, jotta tullit voivat valvoa kulttuuriesineiden tuontiasiakirjoja automaattisesti. Tämä toiminta edellyttää vaatimustenmukaisuuden testausta.

4. EDISTYMISKATSAUS

Täytäntöönpanosäännösten hyväksyminen

Ensimmäisessä vaiheessa komissio hyväksyi[10] sähköisen järjestelmän perustamista koskevat täytäntöönpanosäännökset. Saadakseen paremman käsityksen käytännön toteutuksen näkökulmasta se kuuli laajasti jäsenvaltioiden edustajia kulttuuriesineisiin liittyviä tulliasioita käsittelevässä asiantuntijaryhmässä ja kulttuuriesineitä käsittelevässä komiteassa.

Asiantuntijaryhmä on foorumi, jossa keskustellaan tullille kuuluvista kulttuuriesineitä koskevan unionin lainsäädännön täytäntöönpanoon liittyvistä asioista ja erityisesti kulttuuriesineiden tullialueelle siirtämisestä ja tuonnista annettua asetusta (EU) 2019/880 ja kulttuuriesineiden viennistä annettua asetusta (EY) N:o 116/2009[11] koskevista kysymyksistä. Viimeksi mainittu on joukko EU:n sääntöjä, joilla säädetään muun muassa vuodesta 1993 voimassa olleesta vientilupajärjestelmästä[12].

Komissio tiedotti taidemarkkinajärjestöille työn edistymisestä aina tilaisuuden tullen varmistaakseen, että asetuksen käytännön täytäntöönpano on mukautettu asianmukaisesti markkinoiden todellisuutta vastaavaksi. Yksi hyväksyntämenettelyn virallinen vaihe oli

[9] Ks. Euroopan unionin tullialan yhdennetyn palveluympäristön perustamisesta ja asetuksen (EU) N:o 952/2013 muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta COM(2020) 673 final koskevan ehdotuksen liite.

[10] Tätä kertomusta laadittaessa komitea oli äänestänyt asetusluonnoksen puolesta, ja kollegion oli määrä hyväksyä se kesäkuussa 2021.

[11] Neuvoston asetus (EY) N:o 116/2009, annettu 18 päivänä joulukuuta 2008, kulttuuriesineiden viennistä (EUVL L 39, 10.2.2009, s. 1–7).

[12] Ennen asiantuntijaryhmän perustamista Lissabonin sopimuksen tavoitteiden mukaisesti näitä samoja keskusteluja käytiin asetuksen (EY) N:o 116/2009 mukaisessa komiteassa. Asiantuntijaryhmän jäsenet ovat enimmäkseen samoja viranomaisia, jotka kokoontuvat asetuksen mukaisessa komiteassa.

sidosryhmien kuuleminen verkossa täytäntöönpanosäädösehdotuksesta. Kuuleminen oli avoinna neljän viikon ajan (24.3.2021–21.4.2021).

Täytäntöönpanosäädöksessä on viisi osaa, joista viimeinen koskee ICG-järjestelmän perustamista ja toimintaa koskevia yksityiskohtaisia järjestelyjä.

ICG-järjestelmä on määrä kehittää riippumattomaksi osaksi nykyistä TRACES-järjestelmää, jota hallinnoi komission terveyden ja elintarviketurvallisuuden pääosasto. Komission on määrä varmistaa sen toiminta ja ylläpito, siihen liittyvä tuki sekä tarvittaessa sen päivittäminen tai kehittäminen.

Vaadittujen määräaikaiskertomusten laatimiseksi ja järjestelmän kehittämisen, toiminnan ja ylläpidon varmistamiseksi komission on saatava käyttöönsä kaikki ICG-järjestelmän tiedot ja asiakirjat. Komissio varmistaa myös, että ICG-järjestelmä ja kansalliset tullijärjestelmät yhdistetään toisiinsa EU CSW-CERTEX -järjestelmän kautta.

Jäsenvaltioiden ja komission on nimettävä yhteyspisteitä, jotta ne voivat hallinnoida ja kehittää ICG-järjestelmää, määrittää sitä varten prioriteetit ja seurata sen asianmukaista käyttöönottoa.

On erittäin tärkeää, että luvan hakijat/haltijat tai tuojien vakuutuksissa mainitut ilmoittajat tunnistetaan oikein ICG-järjestelmässä. Tästä syystä täytäntöönpanosäädöksessä toimijoilta edellytetään tunnistautumista EORI-numeron[13] avulla.

Tuontilupahakemusten ja tuojien vakuutusten täyttämistä varten täytäntöönpanosäädöksen liitteessä vahvistetaan tietohakemisto, eli se, minkälaisia tietoja hakijoiden ja ilmoittajien on annettava ICG-järjestelmässä, kun ne täyttävät ja toimittavat asiaankuuluvat lomakkeet.

Vaikka perussäädöksessä viitataan ”muotoon”, sitä ei pitäisi ottaa kirjaimellisesti, koska täytettävät lomakkeet ovat sähköisiä eivätkä tyypillisiä paperiasiakirjoja. Luvan, vakuutuksen tai yleiskuvauksen tulostaminen on mahdollista, mutta toisin kuin kulttuuriesineiden vientiasetuksen eritelmissä mainitaan, ne voidaan tulostaa mille tahansa paperille (ts. sivun pakollisia mittoja tai paperin paksuutta tai turvakuvioita ei ole). Aina, kun tulliviranomaisten tai toimivaltaisten viranomaisten on tarkistettava lupa tai vakuutus, ne hakevat sen sähköisesti ICG-järjestelmästä. Lisäksi tällaiset haetut asiakirjat ovat itsenäisiä, mikä tarkoittaa, että sähköisten allekirjoitusten voimassaolo ja asiakirjan eheys tarkistetaan aina, kun asiakirja (tai sen kopio) haetaan, eIDAS-standardin[14] mukaisesti.

Koska dokumentaatio on olemassa ICG-järjestelmässä ja se asetetaan tullin saataville sähköisesti EU-CSW CERTEX -järjestelmän kautta, väärentämisen vaaraa ei ole, toisin kuin paperisissa asiakirjoissa. Lisäksi täytäntöönpanosäädöksessä annetaan sähköisten sinettien ja allekirjoitusten muodossa joukko takeita, joilla estetään sisällön laiton muuttaminen ja vahvistetaan tarkka aika ja päivämäärä, jolloin toimivaltainen viranomainen on toimittanut tai vastaanottanut lomakkeen.

Toimivaltaisen viranomaisen valtuuttama virkamies allekirjoittaa sähköiset tuontiluvat sähköisellä allekirjoituksellaan, ne leimataan luvan antavan toimivaltaisen viranomaisen kehittyneellä tai hyväksytyllä sähköisellä leimalla ja tämän jälkeen ne leimataan ICG-järjestelmässä kehittyneellä tai hyväksytyllä sähköisellä leimalla.

Lisäksi lupahakemusten toimittaminen, toimivaltaisen viranomaisen lisätietopyynnön esittäminen, hakijan lisätietojen tai lisäasiakirjan toimittaminen, toimivaltaisen viranomaisen

[13] EORI-numero on komission delegoidun asetuksen (EU) 2015/2446 1 artiklan 18 kohdassa määritelty talouden toimijoiden rekisteröinti- ja tunnistenumero.

[14] Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 910/2014, annettu 23 päivänä heinäkuuta 2014, sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisiin transaktioihin liittyvistä luottamuspalveluista sisämarkkinoilla ja direktiivin 1999/93/EY kumoamisesta (EUVL L 257, 28.8.2014, s. 73).

päätös, ja 90 päivän määräaika kirjautuu ICG-järjestelmään ilman toimivaltaisen viranomaisen päätöstä sähköisellä pätevällä aikaleimalla.

ICG-järjestelmän asiakirjojen saatavuuden osalta täytäntöönpanosäädöksessä säädetään, että tullilla ja toimivaltaisilla viranomaisilla on oikeus saada tuontiluvat, joista on tehty päätös, sekä tuojien vakuutukset ja yleiset kuvaukset, jotka on toimitettu tullille. Toimijat saavat käyttöönsä omat lupansa, vakuutuksensa ja yleiset kuvauksensa. Kaupan helpottamiseksi ne voivat myös tarjota ICG-järjestelmässä pääsyn samoihin asiakirjoihin muille osapuolille (esimerkiksi mahdollisille asiakkaille ja asiantuntijoille).

Komissio ja jäsenvaltiot toimivat ICG-järjestelmän perustamiseksi tarvittavien prosessitoimien rekisterinpitäjinä. Sitä varten niiden on järjestettävä yhteinen rekisterinpito viimeistään 28. kesäkuuta 2022.

Jotta voidaan vahvistaa ICG-järjestelmän saatavuutta ja tehokkuutta koskevat käytännön vaatimukset sekä varmistaa liiketoiminnan jatkuvuus, täytäntöönpanosäädöksessä säädetään komission ja jäsenvaltioiden välisten operatiivisten sopimusten tekemisestä.

Siltä varalta, että ICG-järjestelmä ei ole käytettävissä yli kahdeksaan tuntiin, vaikka näin ei oleteta tapahtuvan, on otettu käyttöön tiettyjä varajärjestelyjä. Jäsenvaltioiden ICG-järjestelmän yhteyspisteiden on erityisesti ylläpidettävä verkossa olevaa julkista rekisteriä, joka sisältää kirjoitettavan sähköisen mallin kaikista ICG-järjestelmässä mahdollisesti myönnettävistä asiakirjoista. Kun ICG-järjestelmä tai jokin sen toiminnoista tulee uudelleen käyttöön, toimijat voivat käyttää verkkorekisterissä luotuja asiakirjoja samojen tietojen kirjaamiseksi järjestelmään.

Lisäksi täytäntöönpanosäädös sisältää tiettyjä järjestelmän turvallisuutta koskevia säännöksiä, joilla varmistetaan luotettava ja turvallinen toiminta erityisesti tietolähteen tarkistamiseksi ja tietojen suojaamiseksi luvattomalta käytöltä, katoamiselta, muuttamiselta tai hävittämiseltä. Jokainen tietojen syöttö-, muutos- tai poistotapahtuma on kirjattava siten, että siitä ilmenee käsittelyn tarkoitus, tarkka ajankohta ja sen suorittanut henkilö. Lisäksi jäsenvaltioiden on ilmoitettava toisilleen, komissiolle ja tarvittaessa myös asianomaiselle toimijalle kaikista tosiasiallisista tai epäillyistä ICG-järjestelmän tietoturvaloukkauksista.

Hankkeen kehittäminen – työskentely hankeryhmän kanssa

Komissio on perustanut kulttuuriesineiden tuontia käsittelevän tulliohjelman hankeryhmän (”PGICG”). Se toimii keskustelufoorumina jäsenvaltioiden kansallisten tullihallintojen asiantuntijoille ja toimivaltaisille (kulttuuri-)viranomaisille, joilla on kokemusta kulttuuriperintöasioiden lupamuodollisuuksien hoitamisesta erityisesti digitaalisesti. Ryhmä tuki täytäntöönpanosäädöksen laatimisessa ja auttaa komission yksiköitä parametrien määrittelyssä ja ICG-järjestelmän toiminnallisten eritelmien kriteerien yksityiskohtaisessa käsittelyssä.

Hankeryhmä[15] koostuu 11 jäsenvaltion (AT, BE, BG, ES, LV, PT, RO, DE, NL, IT ja FR) 18 edustajasta ja on tähän mennessä kokoontunut yhdeksän kertaa (neljä kertaa raportointijaksolla 29.6.2020–28.6.2021).

Tämän raportointijakson aikana hankeryhmä työskenteli pääasiassa tietoteknisen järjestelmän laajuuden, vähimmäistoimintojen ja käyttäjävaatimusten määrittelyn parissa. Näiden keskustelujen tulokset on otettu huomioon ensin toimintamallissa, ja sen jälkeen niitä on hiottu kehittämisasiakirjassa.

[15] Lisätietoja hankeryhmän tehtävästä ja työstä on komission ensimmäisessä edistymiskertomuksessa COM(2020) 342 final.

Käsitteellinen suunnittelu – toimintamalli

ITCB[16] on hyväksynyt toimintamallin 23. syyskuuta 2020 ja sähköisen tullin koordinointiryhmä 16. lokakuuta 2020 ilman huomautuksia. Toimintamallilla tutkitaan eri vaihtoehtoja ja vahvistetaan, että terveyden ja elintarviketurvallisuuden pääosaston hallinnoima TRACES-järjestelmä on sopivin alusta ICG-järjestelmän kehittämiselle, koska useimmat sertifiointi- ja lupajärjestelmien edellyttämät toiminnot ovat hyvin kehittyneitä kyseisellä alustalla.

Hankkeen määrittely – kehittämisasiakirja

Kehittämisasiakirjassa tarkennetaan toimintamallissa tehtyä alustavaa arviointia ja esitetään yksityiskohtaisesti metodologinen lähestymistapa, hankkeen hallinnointi ja synergiat muiden hankkeiden kanssa. Näin ollen ICG-järjestelmää kehitetään yhteistyössä komission verotuksen ja tulliliiton pääosaston ja terveyden ja elintarviketurvallisuuden pääosaston kanssa hyödyntämällä näiden kahden pääosaston välistä pitkäaikaista yhteistyötä ja synergiaa tulliviranomaisten ja toimivaltaisten kumppaniviranomaisten välisessä yhteistyössä, mikä on tähän mennessä osoittautunut erittäin onnistuneeksi eläinten, elintarvikkeiden ja rehujen tuonnin valvonnan alalla. Kehittämisasiakirja on viimeistelyvaiheessa, ja sähköisen tullin koordinointiryhmän odotetaan hyväksyvän sen kesäkuun 2021 loppuun mennessä.

5. VIIVÄSTYMISRISKIT

Hanketiivistelmä

Komission tehtävänä on kehittää keskitetty sähköinen lupajärjestelmä ja yhdistää se kansallisten tullien järjestelmiin kuuden vuoden kuluessa asetuksen voimaantulosta. Aloitteen toteuttamiseksi verotuksen ja tulliliiton pääosastoon tarvitaan kaksi hallintovirkamiehen virkaa asiaankuuluvan säädökseen liittyvän rahoitusselvityksen mukaisesti.

Riskin otsikko ja kuvaus

ICG-järjestelmän toteuttaminen riippuu asianmukaisen rahoituksen hyväksymisestä ja varojen kohdentamisesta verotuksen ja tulliliiton pääosastolle ottaen huomioon sen eri painopisteet.

Riski 1 – henkilöstön osoittaminen

Tietojärjestelmän luominen ei sisältynyt komission alkuperäiseen ehdotukseen. Siksi vastaavia resursseja ei osoitettu. Neuvottelujen aikana ja lainsäätäjien vaatimuksesta ICG-järjestelmän luominen sisällytettiin asetukseen, jossa vaadittiin tuossa vaiheessa odottamattomasti lisäresursseja. Verotuksen ja tulliliiton pääosastossa arvioitiin joulukuussa 2018 lopullisten poliittisten kolmikantaneuvottelujen aikana, että tässä kuusivuotisessa hankkeessa tarvitaan tietotekniikan kehittämiseen kaksi kokoaikaista hallintovirkamiehen virkaa. Kuitenkin varoja osoitettiin heinäkuun 2020 puolivälistä lähtien vain yhtä hallintovirkamiestä varten.

Riski 2 – covid-19-pandemia

Edellä tunnistettujen riskien lisäksi covid-19:n aiheuttama kansanterveydellinen kriisitilanne vaikuttaa jonkin verran työryhmän valmiuteen toteuttaa järjestelmä ja erityisesti hankkeen toimintaan sekä asiantuntijaryhmän ja hankeryhmän kokouksiin jäsenvaltioiden kanssa.

[16] Euroopan komission tietotekniikan ja kyberturvallisuuden lautakunta (ITCB) on hallintoneuvoston pysyvä alaryhmä. Sillä varmistetaan, että tietotekniikan resursseja ja investointeja käytetään tehokkaasti ja että liiketoiminnan tarpeita tuetaan tehokkailla, turvallisilla ja joustavilla viestintä- ja tietojärjestelmillä henkilötietojen suojaa koskevien periaatteiden mukaisesti. Sillä valvotaan Euroopan komission digitaalistrategian täytäntöönpanoa.

Kokoukset pidettiin virtuaalisina kokouksina, ja niiden esityslistat olivat lyhyemmät ja vuorovaikutus oli rajallista. Lisäksi kansanterveydellinen kriisitilanne pakotti jäsenvaltiot muuttamaan omaa tärkeysjärjestystään ja rajoitti siten niiden valmiutta antaa hankkeeseen oma panoksensa ja palautteensa. Nämä vaikutukset riippuvat siitä, kuinka kauan kansanterveydellinen kriisitilanne kestää.

Riski 3 – ehdotus EU:n tullialan yhdennetystä toimintaympäristöstä

ICG-järjestelmän toimivuus riippuu siitä, miten menestyksekäs on komission ehdotus EU:n tullialan yhdennetystä toimintaympäristöstä, jonka tavoitteena on tarjota oikeusperusta EU CSW-CERTEX -järjestelmän toiminnalle. Ehdotuksen sisältämä hallitusten välinen pilari (G2G) kuvaa sitä, miten tulliviranomaiset ja toimivaltaiset kumppaniviranomaiset vaihtavat tietoja digitaalisesti. Niinpä jos lainsäädäntövallan käyttäjät päätyvät lopulta sopimukseen, joka eroaa huomattavasti ehdotukseen sisältyvästä G2G-lähestymistavasta, tämä vaikuttaa siihen, miten ICG-järjestelmä ja EU CSW-CERTEX -järjestelmä ovat yhteydessä toisiinsa, sekä edellä kuvattuun ICG-järjestelmän täytäntöönpanosäännökseen.

Riski 4 – määrärahojen käytettävyys

Määrärahojen epävarmuus uutta monivuotista rahoituskehystä koskevien neuvottelujen vuoksi teki hankkeen edistymisestä hyvin haastavaa. On kuitenkin huomattava, että monivuotista rahoituskehystä koskevien neuvottelujen myönteinen tulos on lieventänyt tätä riskiä vuoden 2020 lopusta lähtien ja että talousarvion osalta uusi tulliohjelma kattaa tämän aloitteen täysin.

Lieventävät toimenpiteet

Riskeistä on raportoitu verotuksen ja tulliliiton pääosastossa.

6. PÄÄTELMÄT

Tämän toisen edistymiskertomuksen kattamalla kaudella toteutetut tärkeimmät toimet kulttuuriesineiden keskitetyn sähköisen tuontijärjestelmän (ICG-järjestelmä) kehittämiseksi ovat seuraavat: 1) täytäntöönpanosäännösten hyväksyminen asetuksen (EU) 2019/880 soveltamiseksi, 2) tätä tarkoitusta varten perustetun hankeryhmän tekemä työ ja 3) ICG-hankkeen toimintamallin ja kehittämisasiakirjan edistäminen.

Vaikka komissio on tähän asti pysynyt aikataulussa, joitakin mahdollisia riskejä ICG-järjestelmän toteuttamiselle asetetussa määräajassa on tunnistettu. Yksi riski on hankkeeseen osoitettuun henkilöstöön liittyvä epävarmuus, koska se riippuu nykyisten määrärahojen käytettävyydestä ja tullien yleisistä tietotekniikan kehittämisen painopisteistä[17]. Myös covid-19:n aiheuttama kansanterveydellinen kriisitilanne vaikuttaa hieman ICG-hankkeen edistymiseen. Koko vaikutus riippuu siitä, kuinka kauan kansanterveydellinen kriisitilanne kestää.

[17] Esimerkiksi unionin tullikoodeksin (UTK) digitalisointi.

LIITE I: MONIVUOTINEN STRATEGIASUUNNITTELU

MASP-C-suunnitelmalla varmistetaan tietotekniikkahankkeiden tehokas ja yhtenäinen hallinta määrittämällä sekä strateginen kehys että välitavoitteet. Sen vahvistavat viime kädessä tullipoliittisen ryhmän jäsenvaltiot sähköisen tullin koordinointiryhmän antamien asiantuntijaneuvojen ja kaupan alan yhteydenpitoryhmässä järjestettyjen kaupanalan kuulemisten perusteella.

Jäsenvaltiot ovat keskustelleet sähköisen järjestelmän suunnittelusta ja hyväksyneet sen, ja sitä kuvataan yksityiskohtaisesti MASP-C rev. 2019 - suunnitelman hankekuvauksessa 1.18.

Seuraavassa taulukossa 1 on ote kulttuuriesineiden tuomista koskevan hankkeen suunnittelusta MASP-C rev. 2019 - suunnitelman hankekuvauksesta 1.18.

Taulukko 1 – Ote MASP-C rev. 2019 - suunnitelman hankekuvauksesta 1.18		
	Välitavoitteet	*Arvioitu valmistumisajankohta*
1	**Toiminnan analyysi ja mallinnus**	
	– Toimintamallia koskeva asiakirja	Vuoden 2020 viimeinen neljännes
	– Taso 3 (käyttäjävaatimukset, toimintaprosessien mallinnus)	Vuoden 2022 ensimmäinen neljännes
	– Taso 4 (toiminnalliset vaatimukset, yksityiskohtainen toimintaprosessien mallinnus)	Vuoden 2022 ensimmäinen neljännes
2	**Lainsäädäntö**	
	– Nykyiset säännökset hyväksytty*	Vuoden 2019 toinen neljännes
	– Tulevat säännökset hyväksytty**	Vuoden 2021 toinen neljännes
3	**Hankkeen käynnistysvaihe**	
	– Kehittämisasiakirja	Vuoden 2021 toinen neljännes
	– Hyväksytty	Vuoden 2021 toinen neljännes
4	**Tietotekniikkahanke**	
	– Sovelluksen ja palvelun eritelmät	Vuoden 2023 toinen neljännes
	– Järjestelmän tekniset eritelmät	Vuoden 2023 toinen neljännes
	Rakennusvaihe	
	– Keskitettyjen palvelujen toteutus	Vuoden 2024 kolmas neljännes
	– Palvelun integrointi kansallisiin järjestelmiin	Ei sovelleta
	– Kansallinen toteutus	Ei sovelleta
	Siirtymävaihe	
	– Käyttöönotto ja toteutus	Vuoden 2024 viimeinen neljännes
	– Vaatimustenmukaisuuden testaus	Vuoden 2025 toinen neljännes
5	**Toiminta**	
	– Komissio, jäsenvaltioiden hallinnot ja kaupan alan toimijat	Vuoden 2025 toinen neljännes
	– EU:n ulkopuoliset maat ja kaupan alan toimijat (tarvittaessa)	Ei sovelleta
6	**Toteutuksen tuki (koulutus ja viestintä)**	
	– Keskitetysti kehitetty koulutus ja viestintä	Vuoden 2024 viimeinen neljännes
	– Kansallinen koulutus ja viestintä	Vuoden 2024 viimeinen neljännes

*Nykyiset säännökset viittaavat asetukseen (EU) 2019/880.
**Tulevat säännökset viittaavat täytäntöönpanosäännöksiin, jotka hyväksytään asetuksen (EU) 2019/880 mukaisesti.

Taulukossa 2 on ote EU CSW-CERTEX - hankkeesta, ja sen painopiste on EU-CSW CERTEX - hankkeen komponentissa 2, joka yhdistää sen ICG-järjestelmän kanssa.

Taulukko 2 – Ote MASP-C rev. 2019 - suunnitelman hankekuvauksesta 1.13 – komponentti 2 "EU CSW-CERTEX"		
	Välitavoitteet	*Arvioitu valmistumisajankohta*
1	**Toiminnan analyysi ja mallinnus**	
	– Toimintamallia koskeva asiakirja	Vuoden 2017 ensimmäinen neljännes
	– Toimintamallia koskeva liite	Vuoden 2023 toinen neljännes
	– Taso 3 (käyttäjävaatimukset, toimintaprosessien mallinnus)	Vuoden 2024 ensimmäinen neljännes
	– Taso 4 (toiminnalliset vaatimukset, yksityiskohtainen toimintaprosessien mallinnus)	Vuoden 2024 ensimmäinen neljännes
2	**Lainsäädäntö**	
	– Nykyiset säännökset hyväksytty*	Voimassa
	– Tulevat säännökset hyväksytty**	2021
3	**Hankkeen käynnistysvaihe**	
	– Kehittämisasiakirja	Vuoden 2017 kolmas neljännes
	– Kehittämisasiakirjan liite	Vuoden 2023 kolmas neljännes
	– Hyväksytty	Vuoden 2023 kolmas neljännes
4	**Tietotekniikkahanke**	
	– Sovelluksen ja palvelun eritelmät	Vuoden 2024 toinen neljännes
	– Järjestelmän tekniset eritelmät	Vuoden 2024 toinen neljännes
	Rakennusvaihe	
	– Keskitettyjen palvelujen toteutus	Vuoden 2024 kolmas neljännes
	– Palvelun integrointi kansallisiin järjestelmiin	Vuoden 2024 viimeisestä neljänneksestä alkaen
	– Kansallinen toteutus	Vuoden 2024 viimeisestä neljänneksestä alkaen
	Siirtymävaihe	
	– Käyttöönotto ja toteutus	Vuoden 2024 viimeinen neljännes
	– Vaatimustenmukaisuuden testaus	Vuoden 2025 ensimmäisestä neljänneksestä alkaen
5	**Toiminta**	
	– Komissio, jäsenvaltioiden hallinnot ja kaupan alan toimijat (huomautus: tämä on komission toiminta-aikataulu, jäsenvaltiot aloittavat vaatimustenmukaisuuden testaukset vuoden 2020 toisena neljänneksenä)	Vuoden 2025 toinen neljännes
	– EU:n ulkopuoliset maat ja kaupan alan toimijat (tarvittaessa)	Ei sovelleta
6	**Toteutuksen tuki (koulutus ja viestintä)**	
	– Keskitetysti kehitetty koulutus ja viestintä	Ei sovelleta
	– Kansallinen koulutus ja viestintä	Ei sovelleta

*Nykyiset säännökset viittaavat asetukseen (EU) 2019/880.
**Tulevat säännökset viittaavat täytäntöönpanosäännöksiin, jotka hyväksytään asetuksen (EU) 2019/880 mukaisesti.

LIITE II: HANKKEEN PÄÄVAIHEET JA KRIITTISTEN VÄLITAVOITTEIDEN AIKATAULU

